

Nilde Iotti (1920–1999 m.)

Visuotinių rinkimų teisės propaguotoja ir Italijos Respublikos steigėja

Leonilde „Nilde“ Iotti Antrojo pasaulinio karo metais buvo rezistencijos kovotoja, o po karto tapo viena svarbiausių Italijos politikų. N. Iotti daugelio laikoma Italijos Respublikos steigėja ir bene geriausia visų laikų Italijos parlamento pirmininke; ji buvo komiteto, 1946 m. parengusio naujosios šalies konstitucijos pagrindinę dalį, narė. Po dvejų metų ji tapo Deputatų Rūmų nare, vėliau jų pirmininke; N. Iotti yra ilgiausiai šias pareigas ėjęs asmuo.

Ji tvirtai tikėjo Europos idėja; 1969–1979 m. buvo Europos Parlamento narė. 1997 m. išrinkta Europos Tarybos pirmininko pavaduotoja.

Leonilde „Nilde“ Iotti gimė 1920 m. balandžio 10 d. Emilijos Redže, mažame komunistiniame mieste Šiaurės Italijoje. Stropi studentė gavo stipendiją studijuoti literatūrą ir filosofiją prestižiniame Milano katalikiškame universitete, tačiau ji visą gyvenimą išliko tvirta ateistė.

Antrojo pasaulinio karo metais ji buvo rezistencijos kovotoja, o pasibaigus karui tapo viena svarbiausių Komunistų partijos (PCI) atstovių ir Italijos moterų sąjungos, kurioje vyravo PCI, vedle. 1945 m., moterims įgijus visapusiškas rinkimų teises, N. Iotti sulaukė didelės moterų rinkėjų paramos ir 1946 m. buvo išrinkta į steigiamąją asamblėją – parlamento rūmus, atsakingus už naujos respublikos konstitucijos rengimą. N. Iotti buvo atsakinga už konstitucijos skyriaus dėl šeimos politikos rengimą.

1948 m. ji tapo Deputatų Rūmų – vienu iš dvejų Italijos Parlamento rūmų (kiti rūmai – Senatas) – nare. 1979 m. tapusi Deputatų Rūmų pirmininke, ji buvo pirmoji moteris ir pirmoji komunistė, užėmusi tokias aukštas pareigas Italijoje; šias pareigas ji ėjo iki 1992 m. N. Iotti pagarsėjo savo pasitikėjimu ir

nešališkumu, todėl dažnai įvardijama kaip geriausia Italijos parlamento pirmininkė.

Kai 1964 m. mirė PCI lyderis Palmiro Togliatti, N. Iotti dėjo daug pastangų, kad modernizuotų partiją. Ji atstovavo proeuropietiškam partijos sparnui ir savo veikla rėmė Europos integraciją kaip teigiamų socialinių pokyčių varomąją jėgą. „Norime Europos Sąjungos, [...] kad atrastume naujų geresnio pilietinio, socialinio ir politinio vystymosi būdų ir atsinaujinimo ir augimo horizontų, kurie šiuos metu neįmanomi pernelyg siaurose nacionalinių valstybių erdvėse, ribojamose suverenumo.“ (Nilde, Parole e Scritti, 1955 – 1998, Comitato per la costituzione della Fondazione Nilde Iotti).

Tačiau ir tuo laikotarpiu N. Iotti toliau kovojo už moterų teises. Ji rėmė ir sėkmingai siekė, kad būtų priimti įstatymai dėl skyrybų ir abortų, kuriems moterų judėjimas teikė didelę svarbą. Ji taip pat siekė nuosaikumo ir ragino jaunesias kolegas atsižvelgti į katalikių moterų nuomonę šiomis temomis.

Kovotoja už visuotinę rinkimų teisę

Politikę N. Lotti vedė teisingos ir lygiateisės Europos idėja ir ji buvo ryžtingai nusiteikusi kovoti už visuotinius rinkimus Europos mastu. 1969 m. ji tapo Europos Parlamento nare kaip Italijos delegacijos atstovė – tai buvo pirmasis kartas, kai buvo paskirti komunistų atstovai. Būdamą Europos Parlamento nare ji visą laiką kovojo už tiesioginius rinkimus į Europos Parlamentą, nes tikėjo, jog žmonių išrinktas Europos Parlamentas įgytų tvirtus įgaliojimus ir teisę veikti piliečių vardu.

Jos vieningos Europos vizija taip pat keitėsi, kad būtų atsižvelgta į vis glaudesnės sąjungos geopolitinius padarinius. N. Lotti nuomone, Europos žmonės turi pareigą daryti teigiamą įtaką, pavyzdžiui, Šiaurės ir Pietų pusrutulių santykiams, taikai ir vystymuisi Artimuosiuose Rytuose ir apskritai tarptautinės sistemos reglamentavimui.

N. Lotti ir jos kolegų veikla davė rezultatų – 1979 m. surengti pirmieji tiesioginiai Europos Parlamento rinkimai. Netrukus po to ji baigė dešimtmetį trukusį bendradarbiavimą su Europos Parlamentu; per tą dešimtmetį ji taip pat dirbo Europos Parlamento Užsienio reikalų komitete. N. Lotti sąsajos su Europa tuo nepasibaigė. 1997 m. ji buvo išrinkta Europos Tarybos – žmogaus teisių organizacijos, kuriai priklauso 47 valstybės narės, pirmininko pavaduotoja.

1999 m. lapkričio mėn., po 53 metų darbo politinėje arenoje, N. Lotti pranešė pasitraukianti iš Italijos parlamento. Po dviejų savaitių, gruodžio 4 d., ji mirė Romoje. Tuo metu jai buvo 79 m.